

การปฏิบัติงานของเกษตรตำบลที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล

The Works of Extension Agents in Relation to Tambon Administration Organization

ธวัชนันท์ พานิชโยทัย

Tuwanun Panityothai

กองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร

Planning Division, Department of Agricultural Extension.

บทคัดย่อ

เกษตรตำบล ร้อยละ 43.6 เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ร้อยละ 85.2 เคยเข้าร่วมกิจกรรมและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสภาตำบล เกษตรตำบลส่วนใหญ่มีความพอใจที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานร่วมกับ อบต. และเห็นว่างานของ อบต. และงานส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญทัดเทียมกัน เพราะมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการพัฒนาประชาชน เกษตรตำบล ร้อยละ 87.2 เข้าไปร่วมกิจกรรมของ อบต. โดยมีเกษตรตำบลร้อยละ 37.8 เข้าไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ในระดับปานกลาง บทบาทเกษตรตำบลต้องปฏิบัติงานร่วมกับ อบต. ค่อนข้างสูง คือ การสนับสนุนด้านวิชาการ เกษตรตำบล ร้อยละ 43 เห็นว่า อบต. ปฏิบัติงานทุกด้านระดับปานกลาง ปัญหาอุปสรรค คือ การประชาสัมพันธ์งานของ อบต. ไม่เพียงพอ ความไม่ชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานส่วนภูมิภาคเพื่อสนับสนุนงานของ อบต. และบทบาทของเกษตรตำบลในการสนับสนุนก็ไม่ชัดเจน ในส่วนของ อบต. ทราบหน้าที่ที่เกษตรตำบลต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยได้ขอความร่วมมือและสนับสนุนเกษตรตำบลในด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการให้คำปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งนี้ขอเสนอแนะให้เกษตรตำบลส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรอย่างจริงจัง

ABSTRACT

43.6 % of extension agents were trained to gain knowledge on tambon administration organization and 85.2 % used to assist and participate in the activities of Tambon Council. Most of the extension agents expressed their satisfaction to work with tambon administration organization. They realized that the works of tambon administration organization and agricultural extension are equally important since they worked towards the same goal which was people development. 87.2 % of extension agents took part in tambon administration organization's activities of which 37.8 % participated at moderate level. Extension agents have played a pivotal role in terms of technical backstopping. 43 % of extension agents found that all aspects of works carried out by tambon administration organization is moderate. The problems and constraints of tambon administration organization were poor public relations works and unclear roles of local organization and extension agents to render support in the works of tambon administration organization. Realizing the duties of extension agents at the field level, tambon administration

organization has therefore provided cooperation and assisted extension agents in the areas of production inputs support; giving advices and helping solve their problems. Tambon administration organization recommended that extension agents should exerted earnest efforts to promote and develop farm occupation.

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2538 ขณะนี้มีการจัดตั้ง อบต. ไปแล้ว 6,397 แห่ง (กองราชการส่วนตำบล, 2540) การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับราชการส่วนภูมิภาคเป็นอย่างมาก ดังนั้นภารกิจของหน่วยงานบริหารส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านพัฒนาการเกษตร เกษตรตำบล ซึ่งได้รับมอบหมายภารกิจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จะต้องสนับสนุนและส่งเสริมกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการพัฒนาการเกษตรในท้องถิ่น ทั้งนี้กรมส่งเสริมการเกษตรได้มอบหมายให้เกษตรตำบลให้ความร่วมมือสนับสนุนและช่วยเหลือกิจการของ อบต. ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร งานศึกษาค้นคว้าวิจัย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานบางประการของเกษตรตำบล ศึกษาการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลที่เกี่ยวข้องกับ อบต. และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกับ อบต. และเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

อุปกรณ์และวิธีการ

ประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เกษตรตำบลในเขต อบต. ซึ่งประกาศจัดตั้ง ปี 2538 จำนวน 617 คน สุ่มอย่างง่ายในสัดส่วนร้อยละ 50 ได้เกษตรตำบล 308 คน และ อบต. ซึ่งประกาศจัดตั้งปี 2538 สุ่มอย่างง่ายภาคละ 2 แห่ง ได้ อบต. 12 แห่ง

เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเกษตรตำบลและแบบสัมภาษณ์ อบต. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้เกษตรตำบล 308 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 243 ชุด คิดเป็นร้อยละ 78.9 และได้ดำเนินการสัมภาษณ์ อบต. 12 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for win โดยสร้างตารางแจกแจงความถี่ใช้ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ส่วนการวิเคราะห์ความคิดเห็น กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ คะแนน 5 ระดับมากที่สุด คะแนน 4 ระดับมาก คะแนน 3 ระดับปานกลาง คะแนน 2 ระดับน้อย คะแนน 1 ระดับน้อยที่สุด แล้วคำนวณค่าเฉลี่ย ความคิดเห็น โดยใช้ระดับคะแนนค่ามัธยฐานเลขคณิต เป็นเกณฑ์ คือ สูง 4.3-5 ค่อนข้างสูง 3.5-4.2 ปานกลาง 2.7-3.4 ค่อนข้างต่ำ 1.9-2.6 และต่ำ 1.0-1.8

ระยะเวลาการศึกษา

มีนาคม 2540-ตุลาคม 2540

ผลการศึกษาและวิจารณ์

1. เกษตรตำบลมีอายุเฉลี่ย 40 ปี ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.0) มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.6) เป็นเพศชาย ในด้านความรับผิดชอบตำบลมีขนาดเฉลี่ย 11.1 หมู่บ้าน มีโครงการในความรับผิดชอบเฉลี่ย 6.9 โครงการ ระยะเวลาในการทำงานเฉลี่ย 10.8 ปี เกษตรตำบลร้อยละ 80.2 เคยดูงานหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับงานส่งเสริมการเกษตรในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา และร้อยละ 43.6 เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับเรื่อง อบต. ร้อยละ 85.2 เคยร่วมกิจกรรมของสภาตำบล
2. ความคิดเห็นโดยทั่วไปของเกษตรตำบลที่มีต่อ อบต. เกษตรตำบลร้อยละ 88.1 มีความพอใจที่ปฏิบัติงานร่วมกับ อบต. เพราะสามารถพัฒนาเกษตรกรในหมู่บ้านได้ดีขึ้น ร้อยละ 50.6 พอใจที่วางแผนและตัดสินใจร่วมกับคณะกรรมการบริหาร อบต. ร้อยละ 81.5 เห็นว่างานของ อบต. และงานส่งเสริมการเกษตรสำคัญทัดเทียมกัน เหตุผลเพราะงานทั้งสองมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ พัฒนาประชาชน
3. การเข้าไปร่วมกิจกรรมของ อบต. เกษตรตำบลร้อยละ 87.2 เข้าไปร่วมกิจกรรมของ อบต. กิจกรรมเข้าไปร่วมมากน้อยเรียงลำดับ คือ การวางแผนและให้ข้อมูล การประชุมการกลั่นกรองงานและแก้ไขปัญหา การสนับสนุนและการติดตามประเมินผล
4. ระดับของการเข้าไปร่วมกิจกรรมของ อบต. เกษตรตำบล ร้อยละ 37.8 เข้าไปร่วมทุกกิจกรรมระดับปานกลาง ทั้งนี้กิจกรรมวางแผนและให้ข้อมูลเข้าไปร่วมระดับค่อนข้างสูง กิจกรรมการพิจารณาการกลั่นกรองงานและแก้ไขปัญหา เข้าไปร่วมระดับค่อนข้างต่ำ กิจกรรมการสนับสนุนเข้าไปร่วมระดับปานกลาง ส่วนกิจกรรมการสนับสนุนงบประมาณแก่ อบต. และกิจกรรมการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
5. การสนับสนุนกิจการของ อบต. เกษตรตำบลร้อยละ 83.5 นำเสนอข้อมูลและกิจกรรม งานส่งเสริมการเกษตรแก่ อบต. ร้อยละ 59.8 ได้ กำหนดวิธีการทำงาน เพื่อเป็นการสนับสนุน อบต. เช่น กิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตร ให้ความรู้วิชาการส่งเสริมให้ อบต. มีส่วนร่วมในการเกิดกลุ่มกิจกรรม
6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของเกษตรตำบลในการปฏิบัติงานร่วมกับ อบต. โดยมีบทบาทหน้าที่ต้องปฏิบัติระดับค่อนข้างสูงคือ การสนับสนุนด้านวิชาการเกษตรสมัยใหม่ สนับสนุนการทำงานของ อบต. ด้านพัฒนาการเกษตร การเป็นพี่เลี้ยงที่ปรึกษาและสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร ส่วนบทบาทที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ การสนับสนุนงบประมาณแก่ อบต.
7. ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของ อบต. เกษตรตำบลร้อยละ 49.0 เห็นว่า อบต. ในเขตพื้นที่มีการปฏิบัติงานทุกด้านในระดับปานกลาง ได้แก่ การปกครองและการบริหารงาน ประสิทธิภาพของคณะกรรมการบริหาร ความเข้าใจและจิตสำนึกและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่
8. ความคิดเห็นของ อบต. เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล
 - 8.1 อบต. ทราบว่าเกษตรตำบลมีหน้าที่ให้ความรู้ แนะนำ ส่งเสริมและแก้ปัญหาด้านการเกษตรและป้องกันกำจัดศัตรูพืช ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ และ อบต. ด้านพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำการจัดทำโครงการและงบประมาณ รวมทั้งแผนพัฒนาตำบล เยี่ยมเยียนและจัดประชุมกลุ่มเกษตรกร และเป็นตัวแทนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่
 - 8.2 อบต. ได้ขอความร่วมมือและขอรับการสนับสนุนจากเกษตรตำบลในด้านต่างๆ มากน้อยเรียงตามลำดับ คือ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยแก้ปัญหาต่างๆ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การประชุมของ อบต. การสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีและเอกสารวิชาการ การถ่ายทอดความรู้ การเก็บข้อมูล ความจำเป็นพื้นฐาน และการสนับสนุนงบประมาณ

8.3 อบต. ให้เหตุผลที่ได้รับการสนับสนุนจากเกษตรตำบลน้อย เนื่องจากไม่มีกิจกรรมร่วมกัน ขาดการประสานงาน เกษตรตำบลไม่มีความรู้เรื่องระเบียบ งบประมาณมีน้อย เกษตรตำบลรับผิดชอบหลายตำบล และยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่และวิธีการปฏิบัติงานร่วมกัน

8.4 ข้อเสนอแนะของ อบต. มีดังนี้ คือ เกษตรตำบลควรส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรอย่างจริงจัง ช่วยจัดทำแผนพัฒนาตำบล จัดหางบประมาณ เข้าไปร่วมกิจกรรม เข้าประชุมทุกครั้ง เสนอโครงการพัฒนาอาชีพการเกษตร ส่งเสริมให้เกิดกลุ่มส่งเสริมการเกษตร จัดทำและเสนอข้อมูลการเกษตรในพื้นที่ เป็นตัวกลางในการประสานงาน เช่น เยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ ประชาสัมพันธ์งานและบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

9. ปัญหาและอุปสรรค มีดังนี้

9.1 การประชุมของ อบต. เกษตรตำบลร้อยละ 37.9 เห็นว่ายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะไม่มีการศึกษาข้อมูลล่วงหน้า สมาชิกมีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 34.2 เห็นว่า การเข้าประชุมของคณะกรรมการยังไม่สม่ำเสมอ ไม่เป็นประชาธิปไตย โหมเหียงตามอิทธิพลคณะกรรมการ

9.2 การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เกษตรตำบลร้อยละ 42.8 ระบุว่า ไม่มีการกำหนดแผนไว้ชัดเจน และอบต. ไม่ให้ความสำคัญเรื่องนี้มากนัก

9.3 การประชาสัมพันธ์ เกษตรตำบลร้อยละ 70 เห็นว่า อบต. มีการประชาสัมพันธ์น้อย เนื่องจากขาดความรู้ ไม่มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบโดยตรง

9.4 การแก้ปัญหาของ อบต. เกษตรตำบลร้อยละ 11.5 เห็นว่าไม่มีการแก้ไขปัญหา เพราะไม่มีปัญหาและ อบต. ไม่ให้ความสำคัญ

9.5 ปัญหาสำคัญของ อบต. อันดับแรกคือ กรรมการใน อบต. มีความแตกต่างในเรื่อง คุณวุฒิ ประสบการณ์และภูมิหลังและมีความคิดไม่เหมือนกัน

9.6 ปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกับ อบต. เกษตรตำบลร้อยละ 68.7 ระบุว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของ อบต. ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภูมิภาคที่จะเข้าไปสนับสนุนแก่ อบต. และบทบาทของเกษตรตำบลก็ยังไม่ชัดเจนเช่นกัน

ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกันหลายประการ เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งไม่อาจแก้ไขได้ในระดับพื้นที่ ควรเสนอกระทรวงจัดทำนโยบายการเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมกิจการของ อบต. โดยประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย

2. ผลการศึกษาค้นพบว่า เกษตรตำบลร้อยละ 87.2 เข้าไปสนับสนุนและร่วมกิจกรรมของ อบต. แต่มีข้อเสนอจาก อบต. ให้เข้าไปร่วมมากขึ้นรวมทั้งมีข้อเสนอแนะทั้งสองฝ่ายให้ปรับปรุงการปฏิบัติงานร่วมกันหลายประการ จึงควรประสานงานกันให้มากขึ้น

3. ผลการศึกษาพบว่า เกษตรตำบลยังไม่ทราบบทบาทในการปฏิบัติงานร่วมกับ อบต. จึงสมควรศึกษาบทบาทของเกษตรตำบลในการเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมกิจการของ อบต. ต่อไป

4. ผลการศึกษาค้นพบว่า เกษตรตำบลเพียงร้อยละ 43.6 เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับ อบต. และร้อยละ 53.1 ระบุว่ามีปัญหาในเรื่องความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต. สมควรอบรมเกษตรกรตำบลในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น

5. ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันหลายประการ เช่น การประชุม การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การจัดสรรงบประมาณ ฯลฯ ควรเสนอผลให้ อบต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเกษตรตำบล เพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

6. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาภาพรวม เพื่อทราบถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ อบต. เน้นไปที่เกษตรตำบลเท่านั้น ควรมีการศึกษาความต้องการของ อบต. ที่ต้องการให้เกษตรตำบลปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานร่วมกันต่อไป

สรุป

การปฏิบัติงานของเกษตรตำบลที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าเกษตรตำบล ได้เข้าไปร่วมกิจกรรมของ อบต. ในด้านการวางแผนและให้ข้อมูล การประชุม การพิจารณากลับกรองงานและแก้ไขปัญหา การสนับสนุนและการติดตามประเมินผล โดยมีระดับการเข้าไปร่วมปานกลาง ในส่วนที่เกษตรตำบลเห็นว่าบทบาทที่เข้าไปสนับสนุนระดับสูง คือ การสนับสนุนด้านวิชาการ และเห็นว่า อบต. ปฏิบัติงานทุกด้านในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ อบต. ที่สำคัญคือ การประชาสัมพันธ์ยังไม่เพียงพอ และปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกับ อบต. คือความไม่ชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่จะเข้าไปสนับสนุนงานของอบต. และบทบาทของเกษตรตำบลในการสนับสนุนก็ยังไม่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

กองราชการส่วนตำบล กรมปกครอง. 2540. ข้อมูลสภาตำบลและองค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี 2540. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.